

Individer, f. Eks. Forfatterne, og den har i Aar forøget Tilskuddet for et Par Forfatteres Vedkommende, skønt de fik et ret præsentabelt Tilskud i Forvejen. Men saa siges der: Ja, det er dem, der skrive for at bringe Videnskaben ud omkring i vort Land, for at højne Samfundet og saa fremdeles. Naa! Jeg mener nu, at naar man skaber mange selvstændige og gode Hjem for Landarbejderne, er det noget, hvorved efter min Mening Samfundet ogsaa bliver højnet, og det kan gerne være, at set fra et Landbostandpunkt en Landarbejder, der bliver ført ud af en Lejestue og ind i sit eget Hus, alligevel hjælper lige saa godt til at højne Tilstanden i vort Land som mange af vore Forfattere. En hel Del af vore Forfattere har ikke højnet Samfundsforholdene ret meget. Hver Gang jeg paa min Egn f. Eks. har spurgt, om de nogen Sinde have set, hvad disse Forfattere have skrevet, have de som Regel svaret: Nej, vi have aldrig i vort Liv set det. Dette skal jeg lade ligge, det er muligvis nødvendigt at yde disse Penge; men jeg tror i hvert Fald, at det er lige saa nødvendigt, at Staten yder noget til vore Landarbejdere, som ere en Samfundsklasse, der hidtil er bleven overset, men som har det største Krav paa at blive præmieret fra Statens Side. Jeg skal slutte mine Bemærkninger med at udtale det Haab, at vi virkelig faa noget ud af denne Reform, selv om det ser noget mørkt ud for Øjeblikket. Dersom det virkelig skulde lykkes de Herrer, som nu ere mod Reformen, at holde den tilbage, saa at der ikke kommer noget ud af den, frygter jeg for, at den Dag vil komme, da de dyrt ville komme til at betale, hvad de ikke her have villet være med til.

Harald Jensen: Da vi sidst havde dette Forslag til Behandling her i Tinget, var der en Tanke, der gik gennem hele Forhandlingen som en rød Traad, og det var Spørgsmaalet: hvad vil Landstinget sige? Og den samme røde Traad gik igennem Udvalgets Arbejde. For hvert Punkt, man tog under Overvejelse, for hvert lille Skridt man søgte at komme fremad, var Spørgsmaalet: hvad vil Landstinget sige? Man var saa beskeden, saa nøjsom, man slog af her og slog af der, man slog af paa sine personlige Ønsker og gjorde i det hele taget denne Reform saa lille som mulig. Det, man selv kunde mene var godt og rigtigt at faa ind i Loven, blev sat til Side for dette ene: at gøre Landstinget til pas. Nu har Landstinget talt, nu har

Landstinget sagt sin Mening, og det første Spørgsmaal, man kommer til, naar man tænker tilbage paa Sagens Gang og ser, hvad Landstinget nu har sagt, er, hvad har al denne Beskedenhed nyttet? Hvad har alt det Hensyn, som der blev taget til Landstinget, nyttet? Landstinget er gaaet frem efter det Princip, som Regeringen oprindelig havde nedlagt i Lovforslaget, og som gik ud paa alt andet end at hjælpe Landarbejderne frem, idet det snarere gik ud paa at trykke dem nedad. Efter dette Princip er Landstinget ganske simpelt gaaet frem, og det har derved fuldstændig ødelagt Lovforslaget. Selv fra Medlemmer, der sidste Gang, da Loven for var her, vare meget tilfredse, lyder det nu, at Loven er mishandlet, at Loven er ødelagt, og jeg kan give dem fuldstændig Ret deri. Min Stilling var den Gang en noget anden end de Herrers. Som man vil erindre, stillede jeg Forslag om, at Loven skulde bygges paa et andet Princip, saa at den i Virkeligheden kunde komme Landarbejderne til gode. Men dette Princip mødte Modstand her, og jeg sluttede mig da til sidst til det Forslag, som gik her fra til Landstinget, og som for mit Vedkommende stod som det mindst mulige, der paa nogen Maade kunde bydes Landarbejderne. Hvis man skar det mindste af dette Forslag bort, vilde det blive fuldstændig værdiløst. Landstinget har skaaret rigeligt af hist og her, og det er ikke Smaating, men store Stumper, det har skaaret bort, saaledes at, hvad der er tilbage, er temmelig værdiløst. Dette store Punkt, at man forlanger, at Landarbejderne skulle disponere over 800 Kr. for at komme i Besiddelse af en Lod, gør Forslaget aldeles umuligt. Det tror jeg, enhver, der har lidt Kendskab til disse Forhold, vil give mig Ret i, at det er aldeles umuligt for de $\frac{9}{10}$ af Landarbejderne at komme ind under Loven. For de $\frac{9}{10}$ af Landarbejderne vil det, naar henses til de Vilkaar, hvorunder de leve, og den Løn, de oppebære for deres Arbejde, være aldeles umuligt at komme ind under Loven, naar de vel at mærke skulle spare disse Penge op gennem deres Arbejde, og for den ene Tiendedel, som maaske kan komme ind under Loven, vil Loven være aldeles uden Betydning. En Landarbejder, som er i Besiddelse af sin Arbejdskraft, og er, som Forslaget fordrer, dygtig, sparsommelig, ædruelig, ja i det hele taget næsten uden nogen menneskelig Lyde, tror jeg nok vil gaa frem ad anden Vej. Naar han er i Besiddelse af 11—1200 Kr., som